

Asia: VN/34874/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Näkemyksenne kuntien varautumisen yleistä ohjausta ja seuranta koskevasta muutosehdotuksesta (10 §)

Rauman kaupunki kiinnittää huomiota siihen, että Valtionvarainministeriön uusi ohjaustehtävä (10§:n muutos) on sekä lain tekstissä että sen yksityiskohtaisissa perusteluissa hyvin selkeästi rajattava ns. informaatio-ohjaukseksi (vrt. esitysluonnos s. 24-25), jolla ei ole kuntia sitovaa vaikutusta. Sitova ohjaus tarkoittaisi puuttumista perustuslaissa taattuun kunnalliseen itsehallintoon, mikä tulisi arvioida perustuslaillisesta näkökulmasta täysin erikseen.

Näkemyksenne vaikuttamistoimielinten aloiteoikeutta ja vanhusneuvoston nimeämistä koskevista muutosehdotuksista (26-28 §)

Rauman kaupunki puoltaa kuntalain pykäliin 26-28§ esitettyjä muutoksia.

Näkemyksenne konserniohjetta koskevasta muutosehdotuksesta (47 §)

Rauman kaupungin näkökulmasta kuntalain 47§:än esitetty muutos tarkoittaisi nykyisellään valmiuslakiin sisältyvän varautumisveloitteen jonkinasteista

de facto ulottamista kunnallisesti omistettuihin yhtiöihin, ilman selvää ao. mainintaa valmiuslaissa taikka kuntalaissa.

Rauman kaupunki toteaaakin jakavansa Kuntaliiton omassa lausumassaan esittämän käsityksen, jonka mukaan on toivottavaa, että ”valmiuslain kokonaisuudistuksen ja kuntalain varautumista koskevassa jatkovalmistelussa arvioitaisiin kuntalain 47 §:n lisäystä [suhteessa] uuden valmiuslain 6 §:n varautumisvelvollisten luetteloon ja 17 luvun energia-, vesi- ja jätehuollon turvaamiseen”.

Periaatteessa muutos on tavoitteiltaan kannatettava. Rauman kaupunki kuitenkin toteaa, että koska esitetty 47§:n säädösmuutos jättäisi ao. ohjeistamisen sisällön ja yksityiskohtaisuuden asteen pitkälti kuntien itsensä harkittavaksi, olisi muutos pelkkänä konserniohjeen vähimmäissisältöä määrittävänä asiana pitkälti vain hallinnollinen, eikä todennäköisesti juurikaan vaikuttaisi kunnallisesti

omistettujen yhtiöiden käytännön toimintaan. Lähtökohdiltaan erilaiset kunnalliset konserniohjeet ja kunnallisten yhtiöiden moninaiset markkina- ja toimintaympäristöt sekä niille asetetut tehtävät johtaisivat myös hyvin erilaiseen ohjeistamiseen eri kunnissa, jolloin toivottua yhtenäisyyttä tuskin saavutettaisiin. Näin ollen on syytä pysähtyä arvioimaan muutoksen tarpeellisuutta toisaalta suhteessa varautumisella tavoiteltaviin asioihin ja toisaalta suhteessa hallitusohjelman kirjauksiin normienpurusta / hallinnon keventämisestä. Todellisuudessa kuntien keskeisissä tytäryhtiöissä toteutetaan jo tällä hetkellä osana riskienhallintaa eritasoista varautumista jo nykyisten konserniohjeiden pohjalta ja/tai yhtiöiden omasta aloitteesta ja tarpeesta, esimerkiksi energiayhtiöiden ja muun kriittisen infran osalta. Jos lainsäätäjän taholta halutaan säätää jokin selvä ja konkreettinen [lisä]varautumisvelvollisuus näille kuntasektorin määräysvaltaan kuuluville yhteisöille, tulisi sen paikka olla Rauman kaupungin näkemyksen mukaan ennemmin valmiuslaissa kuin kuntalaissa. Tällöin julkiseen keskusteluun ja arvioitavaksi nousisivat myös tällaisesta varautumisvelvoitteesta kunnallisille yhtiöille mahdollisesti aiheutuvat taloudelliset vaikutukset sekä niiden kompensoiminen ja seuraukset yhtiöiden toimimiseen markkinoilla.

Näkemyksenne kirjanpitoa ja toimintakertomusta koskevista muutosehdotuksista (112 ja 115 §)

Ei lausuttavaa.

Näkemyksenne esitysluonnoksen vaikutusarvioinneista

Vaikutusten arvioinnissa tulisi ottaa huomioon 47§:n muutoksesta seuraavasta ohjeistamisesta aiheutuvat välilliset toiminnalliset ja taloudelliset vaikutukset konserniohjeistuksen kohteille (kuntien tytäryhteisöt). Nyt näitä vaikutuksia ei ole esityksessä lainkaan käsitelty. On arvioitu vain, että hallinnollinen työ kunnissa lisääntyy, joka sinänsä on oikea arvio.

Muut huomionne esitysluonnoksesta

Ei lausuttavaa.

Kupiainen Kristiina
Rauman kaupunki - Rauman kaupunginhallituksen konserni- ja
elinvoimajaosto: 24.03.2026 §32